

Oslo, 15. mai 2017

Klima- og miljøminister Vidar Helgesen

TILTAK MOT PLASTFORURENSNINGEN LANGS NORSKEKYSTEN OG EN STRATEGI FOR Å REDUSERE PLASTFORBRUKET

Vi trenger tydelige politiske virkemidler som gjør at plastforbruket reduseres kraftig, og at forsøplingen av plast i naturen blir borte. Naturvernforbundet viser til vår presentasjon på innspillsmøte om tiltaksplan mot marin forsøpling hos statsråd Vidar Helgesen 7. november 2016 og påfølgende innspillsbrev til denne tiltaksplanen samt høringen om sirkulærøkonomi.

Plast i naturen er forurensning. Det er mange steder langs kysten der plast har samlet seg opp gjennom årtier. Plasten utgjør en konstant fare for fugl, fisk og pattedyr. Naturvernforbundet mener plastforurensning langs kysten må få samme status som akutt forurensning, og at kyst- og miljømyndighetene snarest må igangsette en kartleggings- og oppryddingsaksjon langs hele kysten.

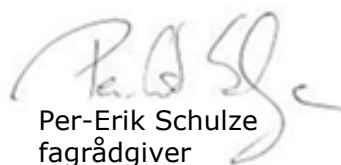
Vi forventer også at regjeringen i stortingsmeldingen om avfall og sirkulærøkonomi kommer med forslag som gjør Norge til en leder i kampen mot plastforsøpling og unødig overforbruk. Da er det nødvendig også å se på det økende forbruket av plast.

Vedlagte uttalelse fra Naturvernforbundets landsstyre skisserer tiltak vi mener bør vurderes.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Silje Ask Lundberg
leder

Per-Erik Schulze
fagrådgiver

Vedlegg:

Uttalelse: Landsstyret i Naturvernforbundet ber klima- og miljøministeren om tiltak mot plastforurensningen langs norskekysten og en strategi for å redusere plastforbruket

Uttalelse behandlet og vedtatt 13.–14. mai 2017

Landsstyret i Naturvernforbundet ber klima- og miljøministeren om tiltak mot plastforurensningen langs norskekysten og en strategi for å redusere plastforbruket.

Plastforbruket i verden øker kraftig og i takt med forbruksvekst. Tilgangen på billig olje og gass har medført et stort volum av plastproduksjon, som har utkonkurrert mange andre materialer.

En rapport for OECD har nylig anslått at omkring en tredel av all platen som brukes i verden, «lekker» ut av materialkretsløpet og aldri når avfallsplasser eller gjenvinning.¹ Det ender i naturen, der det har lang oppholdstid, hopper seg opp, fragmenteres i småbiter (mikroplast) og sprer seg i næringskjeder og økosystem. Mye av dette ender i havet.

Får trenden fortsette, kan det snart bli mer plast enn fisk i havet. Vi trenger tydelige politiske virkemidler som gjør at plastforbruket reduseres kraftig, og at forsøplingen av plast i naturen blir borte. Dette gjelder både bioplast og fossil plast.

Fjerne plast fra naturen

Plast i naturen er forurensning. Det er mange steder langs kysten der plast har samlet seg opp gjennom årtier, og hvor det aldri har vært ryddet. Platen lekker ut miljøgifter og utgjør en konstant fare for fugl, fisk og pattedyr. Naturvernforbundet mener plastforurensning langs kysten må få samme status som akutt forurensning, og at kyst- og miljømyndighetene snarest må igangsette en kartleggings- og oppryddingsaksjon langs hele kysten. Vikke og kystområder som er særlig utsatt må identifiseres og prioriteres for opprydding. Den frivillige innsatsen må være en viktig del av det statlige arbeidet.

Midler til opprydding og frivillig innsats må økes. Bidrag fra stat, kommune og næringsliv må koordineres og forenkles slik at for eksempel innsamlet søppel lett og kostnadsfritt blir fraktet vekk etter opprydding.

Vi forventer at regjeringen i stortingsmeldingen om avfall og sirkulærøkonomi kommer med forslag som gjør Norge til en leder i kampen mot plastforsøpling og unødig overforbruk. Da er det nødvendig også å se på det økende forbruket av plast. Følgende tiltak bør vurderes:

- **Utfasing og forbud mot spesielt forsøplende engangsemballasje fra dagligvarer**

Det bør gjøres en vurdering av hvilke typer engangsemballasje som ved normal bruk gir høyest risiko for plastforsøpling, og om substitusjonsplikten kan gjøres gjeldende for disse. Papir, kartong og trevirke kan i mange tilfeller erstatte en del av den vanligste husholdningsplaten. Det er også viktig å vurdere tilfeller der bruk av emballasje kan være unødvendig i utgangspunktet, slik at total ressursbruk reduseres.

- **Høy miljøavgift på bruk av plast**

I dag er mange produkter laget av plast fordi det er billig og er godt egnet materiale. For å vri teknologiutviklingen mot fornybare og mer miljøvennlige løsninger bør det innføres en høy avgift på bruk av jomfruelig plast. Det bør også innføres høy avgift på plast som ikke kan resirkuleres.

¹ <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications/new-plastics-economy-catalysing-action>

- **Påbud om sortering av plastavfall**

Naturvernforbundet ønsker at både kommuner og næringsdrivende, inkludert dagligvarebutikker, pålegges å kildesortere alt avfall, inkludert plastavfall. Dette er også en anbefaling Miljødirektoratet har kommet med.

- **Øke panten på flasker**

Naturvernforbundet mener at det er på tide å øke panten på tomgods. Hvert år kaster nordmenn mange millioner flasker og bokser i restavfallet eller naturen. Optimal bruk av ressursene hadde vært å lage ny plast og aluminium av alt dette tomgodset. Naturvernforbundet oppfordrer regjeringen til å indeksregulere panten jevnlig og nå heve panten fra 1 krone til 5 kroner per pantbar liten enhet og det doble for store. Langt flere flasker bør komme inn under panteordningen. Det bør vurderes å betale ut pant også til plastflasker det i dag ikke er pant på.

- **Felles nordisk og europeisk pantesystem**

Naturvernforbundet vil ha en felles nordisk og om mulig europeisk pantesystem. Nordisk råd har ved flere anledninger sett på muligheten for et felles nordisk pantesystem, og vi håper at dette nå blir en realitet, der panten utbetales i det landet der boksen eller flasken blir pantet, uavhengig av hvor den er kjøpt.

- **Pant på alle typer plastemballasje**

Det bør innføres pant på flere typer emballasje. En ordning med pant eller bransjereturansvar på vanlige typer hard engangsemballasje av plast som for eksempel plantebrett, plastpotter, spylervæskedunker og malingsspann bør innføres så raskt som mulig. Dette er produkter som kjøpes inn i stort kvanta hvert år – og som dessverre ofte havner i vanlig avfall eller i naturen.

- **Økt forskning på nye, miljøvennlige materialer som kan erstatte plast**